

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет технологій та дизайну
Кафедра обліку і аудиту

«Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»

Програма, методичні вказівки та контрольні завдання
для підготовки студентів заочної форми навчання
галузі знань 0305 Економіка та підприємництво
спеціальності 7(8).03050901 «Облік і аудит»

Київ
2016 рік

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

«Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є нормативною навчальною дисципліною, програма якої складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю 8.03050901 «Облік і аудит»

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є сукупність теоретичних та практичних аспектів формування облікової інформації для управління економічним об'єктом.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» тісно пов'язана з іншими дисциплінами учбового плану по підготовці фахівців такими як: «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», «Управлінський облік», «Аудит», «Організація обліку».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Загальні вимоги до облікової інформації при формуванні управлінської звітності підприємства.

Змістовий модуль 2. Обліково-аналітичний інструментарій в управлінні підприємством при прийнятті екологічних, соціальних рішень в умовах ризику.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є формування у магістрів-обліковців систематизованого комплексу знань з підготовки облікової інформації, як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела управління підприємством, набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління підприємством..

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- теорію, методологію, практику формування облікової інформації для сучасних і потенційних потреб управління підприємством;
- теоретичні, методичні та практичні засади використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела в управлінні підприємством;
- порядок формування бухгалтерської звітності для управління підприємством;
- сутність професійного судження та порядок його застосування в бухгалтерському обліку.

вміти :

- класифікувати облікову інформацію, будувати систему бухгалтерського обліку для потреб управління;
- організувати формування облікової інформації за стадіями облікового процесу, управляти якістю бухгалтерського обліку, контролювати якість облікової інформації;
- здійснювати підготовку бухгалтерської звітності, визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, консультувати управлінський персонал щодо облікової інформації, розробляти форми управлінської бухгалтерської звітності;
- формувати управлінську бухгалтерську звітність для управління економічним об'єктом;
- оцінювати інформаційні потреби користувачів, якість облікової інформації та бухгалтерську звітність;

– застосовувати техніки та методики надання облікової інформації для сучасних і потенційних потреб управління підприємством.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні вимоги до облікової інформації при формуванні управлінської звітності підприємства

ТЕМА 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством

ТЕМА 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством

ТЕМА 3. Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності

ТЕМА 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування і прийняття управлінських рішень

ТЕМА 5. Облікова політика в ціноутворенні

ТЕМА 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємством

Змістовий модуль 2. Обліково-аналітичний інструментарій в управлінні підприємством при прийнятті екологічних, соціальних рішень в умовах ризику

ТЕМА 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством

ТЕМА 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством

ТЕМА 9. Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень

ТЕМА 10. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень

ТЕМА 11. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства

ТЕМА 12. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку

ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається з теоретичної і практичної частин.

Варіанти теоретичних питань контрольної роботи визначається за таблицею 1 залежно від двох перших літер прізвища студента. Перетин вертикальної і горизонтальної лінії визначає номер питання.

Таблиця 1

		Перша літера прізвища					
		А, Б, В, Г, Д	Е, Є, Ж, З, І	Ї, Й, К, Л, М,	Н, О, П, Р, С	Т, У, Ф, Х, Ч	Г, Ш, Щ, Ю, Я
Друга літера прізвища	щ, д, ю, ж, з, ї	1,7	10,16	11,17	2,20	7,21	2,14
	г, о, ь, б, л, ш, є	2,8	9,15	12,18	1,19	8,22	3, 15
	е, п, р, т, и, н	3,9	8,14	13,19	18,24	9,23	4,16
	у, в, с, м, а, к, х	4,10	7,13	14,20	17,23	10,24	5,17
	й, ф, я, ч, і, ц	5,11	6,12	15,21	16,22	1,19	6,18

ПИТАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

1. Роль і місце єдиної системи обліку в процесі управління підприємством
2. Види облікової інформації, що застосовується в процесі господарської діяльності та структуру системи обліку в Україні
3. Користувачів облікової інформації .
4. Рівні формування облікової інформації для управління
5. Етапи формування облікової інформації для управління на рівні підприємств
6. Вимоги до облікової інформації

7. Облік, як основа інформаційного забезпечення управління підприємством
8. Характеристика бухгалтерського обліку в управлінні підприємством.
9. Функція, мета і завдання інформаційної системи бухгалтерського обліку.
10. Класифікація автоматизованих інформаційних систем
11. Принципи підготовки управлінської бухгалтерської звітності
12. Методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності
13. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування і прийняття управлінських рішень
14. Облікова політика в ціноутворенні
15. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємством
16. Обліково-аналітичний інструментарій в управлінні підприємством
17. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством
18. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством
19. Система бухгалтерського обліку для прийняття екологічних рішень
20. Особливості бухгалтерського обліку при прийнятті екологічних рішень
21. Система бухгалтерського обліку для прийняття соціальних рішень
22. Система бухгалтерського обліку в управлінні ризиками підприємства
23. Особливості бухгалтерського обліку пр. прийнятті рішень в умовах невизначеності.
24. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку на підприємстві.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Варіанти практичного завдання контрольної роботи визначається за таблицею 2 залежно від порядкового номеру студента у списку групи:

Таблиця 2

Таблиця визначення періодів діяльності згідно номера студента у списку для практичного завдання

Номер студента у списку	Номери періодів діяльності	Номер студента у списку	Номери періодів діяльності	Номер студента у списку	Номери періодів діяльності
1	1-12	11	50-61	21	100-111
2	5-16	12	55-66	22	105-116
3	10-21	13	60-71	23	110-121
4	15-26	14	65-76	24	115-126
5	20-31	15	70-81	25	120-131
6	25-36	16	75-86	26	125-36
7	30-41	17	80-91	27	130-141
8	35-46	18	85-96	28	135-146
9	40-51	19	90-101	29	140-151
10	45-56	20	95-106	30	145-156

Визначивши необхідні номери періодів діяльності підприємства формуємо початкові розрахункові дані згідно таблиці 3. Кожен варіант задачі містить 12 номерів періоду, тобто у кожного студента у розрахунковій таблиці будуть дані за 12 місяців. Приклад. Для розрахунку нами вибрано номери періодів з 8-19, з таблиці 3 формуємо масив даних:

Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн
8	270	4810
9	280	4820
10	290	4870
11	300	4900
12	310	4930
13	320	4980
14	330	4990
15	340	5020
16	350	5050
17	360	5080
18	370	5110
19	380	5120

Розрахункові дані щодо годин роботи устаткування і витрат на його обслуговування

Таблиця 3

Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн
1	200	4600	27	460	5380	53	720	6160	79	980	6920	105	1240	7720
2	210	4630	28	470	5410	54	730	6210	80	990	6970	106	1250	7750
3	220	4680	29	480	5420	55	740	6220	81	1000	7000	107	1260	7780
4	230	4690	30	490	5470	56	750	6250	82	1010	7030	108	1270	7810
5	240	4720	31	500	5500	57	760	6280	83	1020	7060	109	1280	7840
6	250	4750	32	510	5530	58	770	6310	84	1030	7070	110	1290	7890
7	260	4780	33	520	5580	59	780	6340	85	1040	7120	111	1300	7900
8	270	4810	34	530	5590	60	790	6350	86	1050	7150	112	1310	7930
9	280	4820	35	540	5620	61	800	6400	87	1060	7180	113	1320	7960
10	290	4870	36	550	5650	62	810	6430	88	1070	7210	114	1330	7970
11	300	4900	37	560	5680	63	820	6460	89	1080	7240	115	1340	8020
12	310	4930	38	570	5710	64	830	6510	90	1090	7290	116	1350	8050
13	320	4980	39	580	5720	65	840	6520	91	1100	7300	117	1360	8080
14	330	4990	40	590	5770	66	850	6550	92	1110	7330	118	1370	8110
15	340	5020	41	600	5800	67	860	6580	93	1120	7360	119	1380	8140
16	350	5050	42	610	5830	68	870	6610	94	1130	7370	120	1390	8190
17	360	5080	43	620	5860	69	880	6640	95	1140	7420	121	1400	8200
18	370	5110	44	630	5870	70	890	6650	96	1150	7450	122	1410	8230
19	380	5120	45	640	5920	71	900	6700	97	1160	7480	123	1420	8260
20	390	5170	46	650	5950	72	910	6730	98	1170	7510	124	1430	8270
21	400	5200	47	660	5980	73	920	6740	99	1180	7540	125	1440	8320
22	410	5230	48	670	6010	74	930	6790	100	1190	7590	126	1450	8350
23	420	5280	49	680	6040	75	940	6820	101	1200	7600	127	1460	8380
24	430	5290	50	690	6050	76	950	6850	102	1210	7630	128	1470	8410
25	440	5320	51	700	6100	77	960	6880	103	1220	7640	129	1480	8440
26	450	5350	52	710	6130	78	970	6910	104	1230	7690	130	1490	8490

Продовження таблиці 3

Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн	Номери періодів діяльності підприємства	Години роботи устаткування (X), год.	Витрати на обслуговування (Y), грн
131	1500	8500	136	1550	8630	141	1600	8800	146	1650	8950	151	1700	9100
132	1510	8530	137	1560	8680	142	1610	8830	147	1660	8980	152	1710	9130
133	1520	8540	138	1570	8710	143	1620	8840	148	1670	9010	153	1720	9140
134	1530	8590	139	1580	8740	144	1630	8890	149	1680	9040	154	1730	9190
135	1540	8620	140	1590	8790	145	1640	8920	150	1690	9090	155	1740	9220
												156	1750	9250

УМОВА ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ:

Вибравши за вищевикладеною методикою масив даних для розрахунків за 12 місяців звітного року необхідно за допомогою регресійного аналізу визначити функцію витрат методом найменших квадратів. Провести розрахунки и сформулювати обґрунтовані висновки.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи передбачено навчальною робочою програмою. Її виконання студент розпочинає після вивчення усіх тем дисципліни.

Контрольна робота складається з теоретичної та розрахункової (практичної) частини.

У теоретичній частині необхідно викласти зміст питань за темами із належного варіанту, показати уміння самостійно робити висновки на підставі вивченої літератури, зібраного, опрацьованого та узагальненого теоретичного і практичного матеріалу.

У розрахунковій частині необхідно виконати практичні завдання відповідно до варіанту та узагальнити результати шляхом написання висновків.

Обсяг викладеного матеріалу за одним питанням має бути виконаний на 4-5 аркушах формату А4.

Варіант контрольної роботи обирається студентом самостійно згідно вищезазначеною методикою, викладену у таблицях 1,2 і 3 .

Якщо виконана контрольна робота не відповідає зазначеним вимогам, вона не приймається до рецензування, якщо робота виконана не за своїм варіантом, вона не перевіряється і не повертається студентові.

Навчальну та спеціальну літературу з теми контрольної роботи студенти підбирають самостійно, керуючись переліком рекомендованих джерел. Користуватись необхідно тільки новими й актуальними виданнями та останніми

редакціями джерел. Список використаних літературних джерел та інших матеріалів необхідно систематизувати у загальноприйнятому порядку і навести у кінці контрольної роботи.

Наведені в роботі цифрові дані, цитати, таблиці, якщо вони взяті із першоджерел, мають супроводжуватись посиланнями на ці джерела.

Контрольна робота включає два теоретичних питання та одне практичне завдання. Відповіді на теоретичні питання повинні бути повними, конкретними та лаконічними. Практичне завдання має бути розв'язане у повному обсязі та оформлене відповідно до вимог умови завдання. В кінці завдання мають бути зроблені висновки..

Контрольна робота має бути написана розбірливо, грамотно і охайно. Текст можна писати від руки або друкувати на комп'ютері. Скорочення слів та використання абревіатур (окрім загальноновживаних) у роботі не дозволяється. У кінці контрольної роботи, після списку використаних джерел, студент проставляє власний підпис і дату виконання роботи.

Готова контрольна робота подається для реєстрації у терміни, визначені навчальним графіком. Контрольна робота рецензується викладачем. Якщо рецензія схвальна, робота допускається до захисту. У випадках, коли робота не відповідає вимогам цих методичних вказівок, її повертають студенту на доопрацювання. До другого (доопрацьованого) варіанту студент обов'язково додає рецензію на перший варіант.

Робота зараховується тільки за підсумками співбесіди з викладачем.

Одержати залік (іспит) із курсу студент може тільки після захисту контрольної роботи.

Практична частина контрольної роботи виконується за такими формулами:

Регресійний аналіз - використовують для визначення зміни середнього значення, залежної змінної величини під впливом зміни значення однієї або кількох незалежних змінних величин. Передбачає застосування методу найменших квадратів, який дає змогу розрахувати елементи функції витрат, a і b так, щоб сума квадратів відстані від усіх точок сукупності, що вивчається до лінії регресії є найменшою.

$$\sum y = na + b\sum x$$

$$\sum xy = a\sum x + b\sum x^2$$

x - незалежна змінна величина (рівень спостережу вальної діяльності);

y - залежна змінна величина (загальні або змішані витрати, грн..)

a - загальні постійні витрати

b - змінні витрати на одиницю діяльності

n - кількість спостережень.

Дану систему рівнянь розв'язують у такій послідовності – розраховують $\sum x$, $\sum y$, $\sum xy$, $\sum x^2$

Підставляють отримані величини у рівняння, розв'язують систему рівнянь, визначаючи a , b . Формують функцію витрат.

Функція витрат — це математичний опис взаємозв'язку витрат та їх чинника. Вона може бути описана таким рівнянням:

$$Y = a + bx,$$

де Y — загальні витрати;

a — постійні витрати;

b — змінні витрати на одиницю діяльності;

x — значення чинника витрат.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бухгалтерський облік та оподаткування [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Р.Л. Хомяка, В.І. Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. – 1220 с.
2. Звітність підприємств [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Смоленюк П.С. ; Хмельниц. екон. ун-т. - Хмельницький; Т. Крок, 2012. - 364 с.
3. Звітність підприємств [Текст]: навч. посіб. / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова. – К.: Знання, 2011. – 623 с.
4. Звітність підприємств [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. / За ред. проф. Ю.Н. Вериги– К.: ЦНЛ, 2011. – 656 с.
5. Звітність підприємств [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.А. Проданчук [та ін.]; за ред. акад. НААН М.Я. Дем'яненка; Буковин. держ. фін. акад. – Чернівці: [б. в.], 2010. – 380 с.
6. Звітність підприємств [Текст]: підручник / В.С. Лень, В.В. Гливенко, М.П. Бочок. – К.: Знання – Прес., 2011. – 474 с.
7. Зоріна В.Н., Осадча Т.С., Зорін Г.Г. Фінансова звітність підприємств [Текст]: навч. посіб. / В.Н. Зоріна, Т.С. Осадча, Г.Г. Зорін. – К.:ЦНЛ, 2007. – 200 с.
8. Сахарцева І.І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами національних стандартів України [Текст]: навч. посіб. / І.І. Сахарцева.– К.: Кондор, 2009. – 614с.
9. Тігова Т.М., Селіверства Л.С. Аналіз фінансової звітності [Текст]: навч. посіб. / Т.М. Тігова., Л.С.Селіверства. К.:ЦУЛ, 2012. – 268 с.
10. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України [Текст]: підручник / Н. М. Ткаченко – К: А.С.К., 2012 – 926 с.
11. Чижевська Л.В., Пархоменко В.М., Кривошей М.М. Звітність підприємства [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2003. – 436с.

Допоміжна

1. Аверчев И.В. Управленческий учет и отчетность. Постановка и внедрение [Текст] / И.В. Аверчев. – М.: Вершина, 2006. – 512 с.
2. Голов С.Ф. Бухгалтерский учет и финансовая отчетность по международным стандартам [Текст] : практ. пособие / С.Ф. Голов, В.Н. Костюченко. - 2-е изд., перераб. и доп. - Х. : Фактор, 2008. - 1018 с.
3. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник. – К.: Лібра, 2001. – 840с.
4. Загальний табель (перелік) форм державних статистичних спостережень на 2012 рік. Наказ Державного комітету статистики України від 30.11.2012 р. № 327.
5. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1996 р. № 966-XV (зі змінами і доповненнями).
6. Закон України “Про Державний бюджет України на 2013 рік ” від 6.12.2012р
7. Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р.№2464-VI
8. Карлин Т.Р. Анализ финансовых отчетов (на основе GAAP). Учебник. – М.:ИНФРА-М, 1998. – 448с.
9. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP. –М: Дело, 1998. – 432с.
10. Кім Г., Сопко В.В., Кім С.Г. Бухгалтерський облік: Первинні документи та порядок їх заповнення: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2010. – 440с.
11. Костюченко В.Н. Консолидированная финансовая отчетность: теория и практика [Текст] / В.Н. Костюченко; ред. Я. Кавторева. - Х. : Фактор, 2009. - 512с.
12. Кужельний М.В., Калюга Є.В., Калюга О.В. Контроль фінансової звітності та правильності її складання. – К.Ельга,. Ніка-Центр, 2008. – 240с

13. Кузнецова С.А. Синергія бухгалтерської звітності в управлінні АПК України [Текст]: монографія / С.А. Кузнецова, С.О.Кучеренко. – Мелітополь: Вид. будинок ММД, 2009. – 156 с.
14. Кузнецова С.А. Бухгалтерський облік в системі формування управлінської інформації: методологія та практика [Текст]: монографія / С.А. Кузнецова; Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. - Мелітопол : Таврійський держ. агротехнол. ун-т, 2007. - 296 с.
15. Кузнецова С.А. Організація облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання [Текст]: монографія / С.А. Кузнецова; Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. - Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2008. - 224 с.:
16. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності. Наказ Мінфіну України від 28. 12. 2008 р. № 1524. (зі змінами і доповненнями).
17. Облік та фінансова звітність бюджетних установ [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.В. Коваль; Укр. держ. ун-т фінансів і міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів. – О.: Фенікс, 2011. – 240 с.
18. Перелік видів діяльності, по яких складається зведена фінансова звітність Затверджено наказом Мінфіном України від 24.02.2000 р. № 37.
19. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).
20. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку №19, №25, №29 (зі змінами і доповненнями)
21. Соловьев О.В. Зарубежные стандарты учета и отчетности. – М.: Атлантика-Пресс, 2009.